

ging om de dorre doodsbeenderen te doen herleven, stond Cesar Malan. Hij werd in 1820 stichter der eerste vrije kerk in Genève en noemde die de *Eglise du Témoinage*. Groot was de invloed die Malan op de schare uitoefende die hem volgde. In kerkelijke en geestelijke aangelegenheden was zijn wil een wet, en in geen gesin zou men een besluit van eenig gewicht genomen hebben, zonder hem. Iemand die in het jaar 1850 de kerk van Malan bezocht, deelt mede dat deze leeraar gewoon was, om als een vreemde zijne kerk bezocht, dezen scherp aan te zien en soms vlak voor hem te gaan staan, om naar zijn naam en beroep te vragen, of ook om de vraag tot hem te richten: »Zijt gij zeker van uwe zaligheid?» Deze vraag richtte hij wel niet tot den bezoeker, maar wel zag hij hem scherp aan. Onder de godsdienstige vraagde hij aan een vrouw die niet medezong: »Waarom zingt u niet?»

Na Malan verlieten nog eenige leeraars van Genève en Waadland de Staatskerk, waaronder de Gaussen, Bost Guers, Scholl, Rochet enz. Deze stichtten vrije kerken. De vrije kerk van Genève kreeg den naam van *l'Oratoire*; zij stond echter niet in verband met de kerk *du Témoinage*, omdat men het met het heerschzuchtig karakter van Malan niet vinden kon. In 1827 kwam er scheuring in de kerk van Malan, omdat de voorganger Presbyteriaanse beginselen in de kerkregering was toegegaan, terwijl zijne meeste volgelingen den congregationalistischen of independentistischen weg wilden. De dissidenten stichtten de *Pélasserie* kerk, die tegenwoordig nog bestaat. Degenen die tot de Pélasserie-gemeente behooren, willen van het ambt niets weten, waarom nog heden dage op het kerkbureau te Genève de godsdienstige van genoemde gemeente aangeduid worden door: »exhortation mutuelle», d. i. wederkeering vermaning.

Uit deze kerk is als een dochter de kerk van de *Salle du Port* ontstaan. De Noord-Amerikaansche Unie der Baptisten heeft aan haren hoofdagent een jaarlijkschen steun van f 25,000 geschonken. De agenten Sailens, Sinton, Delaire, Pozzi, Luigi en Lortus staan den hoofdagent in zijn strijd voor het Baptisme ter zijde. De beide laatste worden in Genève verwacht; reeds is er in de *Salle du Port* een bassin gemaakt, om volwassenen te kunnen doopen.

In 1845 had de afscheiding in het kanton Waadland plaats. Er schijnen bij die kerkelijke bewegingen politieke bedenkingen in het spel geweest te zijn. Had de radikale regering in zuiver kerkelijke aangelegenheden geen misbruik gemaakt van hare macht, zekerlijk zou de vrije kerk in Waadland niet zoo groot geweest zijn als zij thans is.

Onder de 151 predikanten van de Waadlandsche Staatskerk zijn tegenwoordig slechts 4 of 5 modern. Zoo was het niet altijd. Daarintegen overbaart zich in de vrije kerk een Ritachlaansche streven onder vele predikanten, dat het leven der vrije kerk van Waadland bedreigt. Er werd op de Synode te Morges over de apostolische geloofsbelijdenis en de praesistentie gesproken op een wijze, die hoogst bedenkelijk heeten moet, en ook deelden wij reeds in ons blad mede hoe zwak de houding der Synode was tegenover de leerings van den hoogleeraar Savatier. Het kan helaas niet meer gezegd worden, dat de vrije kerk van Waadland de draagster is van de waarden der Reformatie. Tot hiertoe heeft geen tweede scheiding in de vrije kerk plaats gehad. Enkele leden staan onder Engelsch-Amerikaanschen invloed, en zoeken genezing in geval van krankheid alleen door gebed en handoplegging. Ook drijven sommigen de leer, dat de in Christus geheiligde mensch in een staat van zondeloosheid kan komen. De verbreider van deze leerings was een zekere Wood, wiens plotseling verdwijnen aanleiding gaf tot allerlei geruchten. Ook in het kanton Neuchâtel had voor ongeveer 20 jaren, een uitgang uit de landskerk plaats. Het hoofd der vrije onafhankelijke kerk is de bekende hoogleeraar F. Godet. De predikant Robert vormde een kleine independente gemeente; volgens de Zwitsersche independenten is zelfs voor het bedienen der sacramenten geen ambtsdrager noodig.

Op Duitsch Zwitserschen bodem heeft men alleen een vrije kerk in de stad Bern, die ongeveer 40 jaren geleden gevestigd werd, maar tot hiertoe niet tot grooten bloei kwam. Naast de landskerken bestaan in eenige streken der kantons Bern, Zurich, Aargau, Thurgau, Basel, Lucerne, St. Gallen, Appenzel, zoogenaamde minoriteitsgemeenten. Deze gemeenten zijn gevormd uit rechtzinnige personen, die zich in de prediking van den officiële predikant niet konden vinden. In de landskerken in Zwitserland worden de leeraars met meerderheid van stemmen door de gemeenten gekozen. Ieder is stemgerechtigd, zoo hij maar geboren Zwitsers is en niet tot een ander godsdienstig genootschap behoort. Zoo gebeurt het dat door een menigte onverschillige personen een modern predikant gestemd wordt, waarom dan de minderheid er toe overgaat om een anderen leeraar te be-roepen, zonder dat men echter daarbij de be-trekking tot de Landskerk verberkt. De vrij-zinnige meerderheid weigerde in de meeste gevallen aan minderheidsgemeenten het gebrui-ken van de kerkgebouwen, al droeg de min-derheid ook tot het onderhouden der gebouwen getrouw bij. Deze minderheidsgemeenten worden weder ontbonden zoo spoedig een predikant naar den geest der gemeenten beroepen werd.

Vreemde verhoudingen vindt men te Basel. Deze stad was vroeger bekend door den roep van een opgewekt, kerkelijk, godsdienstig leven binnen hare muren. Zeker heeft het ijerige Baselsche zendinggenootschap tot dien roep veel bijgedragen, maar in den laatste tijd kan men dit van Basel niet meer zeggen. Voor 20 à 25 jaren had geen vrijzinnig predikant het in Basel kunnen uithouden, doch heden den dage zijn tengevolge van de slechte ker-kelijke kieswet de z. g. moderne predikanten even sterk vertegenwoordigd als de z. g. ortho-doxe. De minderheden, die nog aan de waar-heden van Gods Woord vasthouden, hebben uit eigen middelen godsdienstoefeningen ge-or-ganiseerd, geheel in den vorm van de Staats-kerk. De viering van het H. Avondmaal bleef in Basel streng gescheiden naar de twee par-tijen. Ook daar waar predikanten van ver-schillende richting in een kerkgebouw hun ambt uitoefenen. Dit is een doorn in het oog der vrijzinnigen. Toen onlangs op een groote vergadering der »positieven» eenige personen de vraag opwierpen of men geen Avondmaals-gemeenschap met de modernen oeffenen kon, werd dit met een »onmogelijk» beantwoord. Overigens wil men toch in de Staatskerk bli-jven. Antistes von Salis, leider der positieven van Basel zegt, dat zoolang de Christus naar de Schriften, die voor ons leed, stierf en op-stond, gepredikt kan worden, er tot uitbreiding uit de Landskerk geen oorzak is. Juist het-

zelfde wat ten onzen te Synodalen beweren. Alsof de Heere niet geboden heeft de sleutelen des hemelsrijks te hanteeren!

WENCKEL.

Voor Kinderen.

EEN TROUWE GETUIGE.

VII.

EEN AANKLACHT.

Een der aanwezige monniken haalde nu een perkament te voorschijn, dat tusschen andere stukken lag en begon op een wenk van een der Inquisiteurs te lezen:

»Ik verklaar bij dezen aan het Heilig Ge-rechtshof te Venetië, dat de monnik Baldo, van de orde der Minderbroeders, uit Albana dit jaar 1541 gedurende den vastentijd gepredikt heeft te Chiasso; dat deze prediking aan de geloovigen zulk een ergernis heeft gegeven, dat ik mij in mijn geweten gedrongen gevoelde, de hoogerwaardere rechtters der Inquisitie daarvan in kennis te stellen.»

Onder dit stuk stond de naam: Curzola. »Dat is dus uw beschuldiging!», zoo sprak een der rechtters. »Kunt gij die waar maken?» »Ik geloof ja, eerwaarde heer!», sprak Curzola.

»U zullen eenige vragen gedaan worden!», sprak de rechter. »Wees zoo goed daarop naar uw beste weten te antwoorden. Bedenk dat het geldt de eer der heilige kerk!«

Tewil een der monniken pen en papier nam, om de antwoorden, die Curzola geven zou, op te schrijven, begon een ander der rechtters dezen laatste te onderwerpen.

»Wat hebt gij gehoord?»

»Baldo zeide dat de alaten niets waren dan zorheid, want de paus en de priesters bevelen den menschen de voorbeden, die door den alaat eerst hun eigenlijke kracht krijgen, slechts aan, om geld van hen te bekomen.»

»Niet meer?»

»Hij zeide ook, dat er geen vagevuur is. Christus heeft ons verlost door zijn verdienste, zoodat voorbeden geen waarde meer hebben.

Het Onze Vader mag men alleen tot God bidden. Het is een doodzonde te bidden tot de heiligen!«

»En verder?»

»Verder hield hij staande dat de oorbicht geen verplichtend gebod is en dat alle plech-tigheden slechts voorgeschreven zijn om geld van de lieden te verkrijgen.»

»Zei hij ook nog meer?»

Ja, hij spottte met de oude gebruiken van onze moeder, de heilige kerk, die op bepaalde tijden het gebruik van spijs verbiedt en vasten voorschrijft!«

»Hebt gij bij dit alles nog iets te voegen?»

»Ik kan den hoogwaardigen heeren nog mededeelen, dat Baldo gedurende heel den vastentijd vleesch heeft gegeten, zoodat hij de bevolking in onze streek gansch heeft verleid en het weinig scheelt of allen zijn ketters ge-worden.»

»Wij weten thans trouwen genoeg!», sprak een der Inquisiteurs. De monnik, die alles had opgeschreven, las nu voor wat Curzola had gezeegd, en nadat deze had verklaard dat alles juist was opgeteekend, sprak de oudste der rechtters:

»Gij hebt u, heer Curzola, gedragen als een trouwe zoon der kerk. Wij danken u voor uw ijver en uw meedeelingen en zullen die naar behooren gebruiken. Ga voort en tracht te vernemen wat Baldo ook elders leert. Weet gij misschien waar hij zich bevindt?»

»Dat is nu nog moeilijk te zeggen!», antwoorde Curzola, »zoals de eerwaarde heeren weten, trekt Baldo gelijk andere Minderbroeders, predikend het land rond. Evenwel in den winter woont hij meest in zijn klooster.»

»Dat is voldoende!», sprak de rechter, »en nu heer Curzola kunt gij gaan. Wij rekenen op uw diensten!«

Een jaar daarna bevond Baldo Lupetino, die voor dit jaar zijn reizen had getindigd, zich op weg naar zijn klooster, waar hem veel arbeids wachtte. Hij had dit jaar veel gewerkt en gestreden en, gelijk hij mocht vertrouwen, niet zonder vrucht. Hij gevoelde zich ernstig gestemd, want hij wist, gelijk we zagen, reeds, wat booze tijden er voor de Belijders des Heeren waren aangebroken. Vreemde hij ook al niet om zijn zelfs wil, dan toch des te meer voor zoo velen, die hij nog voor de waarheid hoopte te winnen; voor den goeden gang van de prediking des Evangelies in Italië. En Baldo verliet zijn hart tot den Heere God en bad Hem om kracht en wijsheid. Toen zette hij gemoedelijk zijn reis voort.

In het klooster werd Baldo door zijn vele vrienden onder de monniken hartelijk en met blijdschap welkom geheeten. Het trof hem echter dat anderen, van welke hij wist dat zij nog met hart en ziel de Roomsche kerk aanhingen, dit-maal bijzonder stroef en teruggetrokken waren. Hij zeide er echter niets van, onderzocht of alle zaken behoorlijk in orde waren, en zette zich toen aan den arbeid.

Niet lang was hij gezeten, toen een kloppen aan de deur hem stoorde. Een reizend koopman, zoo vernam hij, wenschte hem te spreken.

Een oogenblik later trad een man binnen, die een klein pak, in ieder gewikkeld, onder den arm droeg.

»Wat is uw verlangen?» vroeg Baldo, »wie zijt gij?»

»Een reizend koopman, gelijk — gij zelf, eer-waarde heer!», was 't antwoord.

Enigzins verbaasd zag de laatste den vreemdeling aan, die op een wenk van Baldo plaats nam.

(Wordt vervolgd.)

Des Heeren wegen.

(Naar Ps. XXV).

Heer, leer mij uw wegen kennen, Doe mij, nimmer 't voortgaan moe, Aan Uw pad mijn voet gewonnen Dat Uw waarheid mij behoef. Laat mij niet, gelijk ik plag Sruiklen door verkeerde gangen, God mijn heils, den ganschen dag Wacht ik U, met sterk verlangen.

Dat Uw gunst tot mij zich wende, Denk aan Uw barmhartigheid, Want zij kent geen noch ende Is al de eeuwen door verspreid. Schoon mijn jeugd U heeft misdaan, O, Gedenk niet mijne zonde, Zie mij Heer genadig aan Dat op U mijn hoop zich gronde!

God de Heere is gansch rechtvaardig, God de Heere is eindloos goed, Toont den zondaar, hoe onwaardig, Waarheen hij zich wenden moet. Wie zachtmoedig luistren wil, Zal zijn recht met blijdschap eren, Wie zachtmoedig is en stil Zal Hij zijne wegen leeren.

HOOGENDIJK.

Geretormeerde Gepindheid.

Geretormeerde Kerken.

BEROEPEN: Leek, De Bruin, te Nijmegen. — Putten, J. W. Draaijer, te Surwoude. — Ommen, J. van Haeringen te Werkendam. — Haastrecht Reeuwijk en Sluiswijk, H. C. van den Brink, cand. te Hilversom — Massius A. C. B. Ravick te Hazerswoude — Seroukerke (Walcheren) B. J. D. v. d. Velden te Middelburg C.

AANGENOMEN: Amerafoort B. M. J. Bouman te Voorthuizen.

BEROEPEN: Waddinxveen, H. Ailing te Westbroek A. — Dinteloord C. A. G. W. H. Essink te Sliedrecht — Schoonebeek, F. C. van Dorp te Laar (Graafschap Bentheim). — Hoogeveen B. J. (Bruckelaar te Nijmegen). — Zuid Beierland C. A. J. H. Laatsman te Briele.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Oldenzaal, W. Lamers G. H. te Rijsoord en Sreveldhoek. — Amelide en Tienhoven, E. S. Postma te Jutfaas. — Lollum en Waaxens, T. Rins te Munnendam. — Adorp, P. G. Siemens te Dinsland. — Langezwaag (Fr.), Nijmijer te Oost en Westerblokker (N. H.). — Noordeloos D. T. Meisma te Ouddorp (Zuid-Holland). — Sievenweerd, W. van Elden te Deurne C. A. — Dordrecht Dr. G. J. Weiland te Austerlitz. — Zuid Schermer, N. de Jager Meesbroek, cand. te Liden. — Amsterdam, H. A. G. van Hogenhuizen te Nijmegen. — Briele, J. Steenbeek te Vianen. — Dreischor H. Damme te Etten C. A. — Kootwijk (Veluwe) P. H. Versteeg te St. Pancras. — Luten, van de Dedemsvaart, U. Boersma te Heemse. — Stieldam, D. T. Meisma te Ouddorp. — Driehuizen C. A. H. J. Heilma, cand. — Sprang E. C. Gravemijer te Gorinchem. — Mijnsheerenland W. Zijlstra te De Vuursche. — Haverwijk J. Boersma te Heemse. — Hoog-Bloklant, Ph. S. Nijmijer te Giesse Oudkerk.

AANGENOMEN: Langerak, Bruyl te Steenwijkerwold. — Rhoo, J. Boer Knottnerus te Kothien. — Oost wold J. P. Eriaga te Engewierum. — Vechel, D. C. Nijhoff te Kullenburg. — Zutphen, Dr. T. F. Westrik te Hijkersmilde.

BEROEPEN: Ravenswaay, J. M. Conradi te De Lier. — Daarle, A. H. M. Deuten J. H. G. te Hooge Zwa-luwe. — Beek en Geel, W. Lamers te Rijsoord. — Korngene, F. Hacquebord te Garrelsweer C. A. — Golsingh en Nijkerk (Fr.) R. Toenbeek te Marken. — Nichtevecht, J. Boer Knottnerus te Coillien. — Oude Pekela, F. C. A. Panckok te Wollega C. A. — Charlois, C. Hartwigsen te Oud Beierland. — Dreischor R. de Jongh van Arkel te Beizenwoude. — Beuschem, J. van Gesseler te Ingen. — Dokkum (toer), Granné Molière te Helder. — Dwingelo (toer), H. U. Thoden van Velen te Gorse. — Zullichem en Nieuwoud, J. G. Harthout te Hardenberg. — Lent A. F. H. Blaauw te Eitz. — Terwis-pel, T. Eppens te Oldenhoue. Hoek bij Ternou-zen, J. v. d. Spek te Giesse Nieuwkerk. — Olden-zaal, W. Lamers G. H. te Rijsoord C. A.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonne-mentsgelden over het kwartaal, geëindigd 31 Maart j. l. ten be-drage van f 1.20, per postwissel over te maken.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

J. A. WORMSER, Directeur-uitgever.

PS. Intekenaren op de premie »E voto Dordrecht» wordt herinnerd dat den 1sten April j. l. de derde termijn (2de deel) van f 0.75 per exemplaar was te voldoen. Men zal mij verplichten door met dat bedrag den postwissel te verhoogen.

Amsterdam, Maart 1893.

Advertentien.

Geldleening, groot f 2000, VAN DE

Geretormeerde Kerk te Sprang,

in Aandeelen groot 100 Gouden à 4 pCt.

Men leze het stuk in de Heraut en wende zich tot den Kerkeraad te Sprang.

De Kerkeraad voornemd, J. J. DALMAIJER, Praesies, G. KUIJPERS, Scriba.

Te Koop

aangeboden, aan den meestbiedende, jaargang 1882 en 1886 tot en met 1892 van DE HERAUT. Fr. br. lett. S, aan BRUGSMA's Boek- en Kunsthandel, Utrecht.

Nette leerlingen kunnen op zeer voordelige voorwaarden geplaatst worden alsmede enige vergoederde gratia.

Dames Wollen Costumes,

maakloon van af f 4. Katoenen Costumes van af f 2.50. Dames Wollen Huisjaponnen van af f 1.75. Katoenen Huisjaponnen van af f 1.25. eenvoudige Prinsesjaponnen 90 Ct. Dienst-bodenjaponnen in één dag netjes afgewerkt 80 Ct. en Rouwgoed, desnoods in 4 uren, aan-gesien in de Beerenstraat No 11, met 3 cou-peuses, 14 naaisters en 10 trapnaamachines ge-werkt wordt.

GOLDSCHMEDING'S PIANO- en Orgelhandel, Warmoesstraat 141, Amsterdam, biedt steeds de meest uitgebreide sorteer-ing instrumenten en zendt direct op aanvraag Catalogi, Prijlijsten en Con-ditien.

DIRECTE INVOER. LAAG PRIJZEN.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.

Garantie Kapitaal f 100,000, Gestort.

Opgericht bij acte dd. 15 Nov. 1890, van den Notaris J. C. G. POLLONES, te Amsterdam

Directie: De Naamlooze Vennootschap Assurantie-Maatschappij GRONINGIA.

Goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 Sept. 1890, Staatsblad No. 26.

DIRECTEUREN:

M. BROUWER en F. DIJKSTERHUIS te Groningen.

Adviseurs: Mrs. HEEMSKERK en VAN LENNEP, te Amsterdam.

Hoofdkantoor: Boteringestraat, Groningen.

Hoofd-Agent te Amsterdam:

L. VANDER VIJGH, Kantoor HEBERHOUT bij de Hartenstraat No. 240.

Solide Personen komen als Correspondent in aanmerking.

Bij HÖVEKER & ZOON, te Amsterdam, verscheen:

REVOLUTIE en EVANGELIE.

EEN ZANG AAN HET EINDE DER 19de EEUW.

DOOR

J. A. WORMSER.

Prijs f 0.10.

Heden werd verzonden PROSPECTUS van:

Een jaar op reis in dienst der Zending,

DOOR

F. LION CACHET,

Predikant te Rotterdam.

Dit werk verschijnt in 10 afleveringen, elk van 48 bladzijden. 't Bevat het verhaal van des Schrijvers reis over Java, door Egypte en het Heilige Land. 60 platen, afbeeldingen van door den Schrijver bezochte plaatsen en voorstellingen van zeden en gewoonten, zullen het werk illustreren. Het boek komt in den loop van dit jaar gereed.

De prijs wordt in geen geval hooger dan f 4.50.

Het PROSPECTUS (dat 10 platen bevat) is bij alle Boekhandelaren voorhanden, en wordt op aanvraag franco toegezonden door den Uitgever.

Amsterdam.

J. A. WORMSER.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

Werken van Dr. A. KUYPER

Het werk van den Heiligen Geest.

Deel I. Voor de kerk in haar geheel; Deel II en III. Voor de enkele personen. In fraaien stem-pelband f 8.90; ingenaaid f 7.50.

Afsonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstaacht. II. De Panschemorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar. Prijs van de geheele serie in vier fraaie stem-pelbanden f 6.60; in vier deelen inge-naaid f 3.60. Elk deel is op zichzelf com-pleet en verkrijgbaar, geb. à f 1.75, ing. à f 1.20.

Gomer voor den Sabbath.

Meditaties over en voor den Sabbath. In stem-pelband f 2.40; ingenaaid f 1.90.

Tractaat van den Sabbath.

Historische dogmatische studie,

Prijs f 1.60. Gebonden f 2.10.

Voor een Distel een Mirt.

Geestelijke overdenkingen bij den Heiligen Doop, het doen van Blijdenis in het toegaan tot het Heilig Avondmaal.

Ingenaaid f 1.80. — In stem-pelband f 2.30.

Uit het Woord. Bijbelstudien.

Eerste serie, deel II. Tweede serie, deelen I, II, III. Prijs per deel f 3.40. Gebonden f 3.90. Deel I en II van de Eerste Serie zijn uitgekoet.

De Vleeschwording des Woords.

Prijs f 1.90. Gebonden f 2.40.

Tractaat

van de Reformatie der Kerken.

Aan de zonen der Reformatie hier te lande aange-boden op Luthers vierde eeuwfeest.

Prijs f 2.50.

De twaalf Patriarchen.

Bijbelsche Karakterstudien. Prijs net ingebon-den f 1.—, ingenaaid f 0.75.

De drie Formulieren van Eenigheid, voor kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het Kort Begrip der Christelijke Religie, uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. Achtste Vijfdevent. Prijs geartonneerd f 0.40; 25 ex. f 0.50; 50 ex. f 18.—. In rood linnen stem-pelband f 0.90. Dezelfde uitgave met wit papier voor hand-teekeningen f 1.25.

Calvinisme en Revisie.

(Eerst verschenen in The Presbyterian and Reformed Review, Juli 1891).

Prijs f 0.50.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ WARMOSSTRAAT 141, AMSTERDAM.

Dit blad wor-t
blijdzaam van
van dit blad be-
zigt de ADME-
laren dingen, i-
kennen voor de

Het
ZONDA

De strijd te
die de waarh-
verkeert, hoort
dit negende ke-
de orde tegen
Dat we deniel
menschen afgel-
tegen Gods w-
chismus wil, w-
gen als eigen v-
het verband te
en de leugen o-
kwelijk te lood-
onder de volke
waarheid leven,
schen veel sch-
Christenlanden;
rijk en andere
zijn, maar nog
bevangen ligger
mis aan waarhe-
dan b. v. in Et-
delijke Staten v-
dan ook nooit i-
dat waarheids-
doen heeft met
Beide toch han-
bewustzijn wel
alleen zeggen h-
vloede beide m-
dat hij de waar-
beleid, en dat
bedrog in zijn
rijk der heerlij-
chening van de
onder menschen
ingefijld, is in de
lige apostel Pau-
van Efeze op,
liegen, noch o-
spreken, »onda-
Doch ook al
band vast, toel-
negende Gebod
gen onder met
wel eerst tegen
meenen vorm,
in haar bepaalde
nis. Dat valsche
daarom in ons
leugen onder m-
vorm keeren we

Es dan begin
Het hoort toch
natuur, dat we
om iets verdrich
verbeelding ons
voortvoert, het
ons toestanden e-
toestanden voor
Dere verdichting
heilige gave Go-
berust. Het is
God gegeven, d-
zijn naar Gods l-
Heere schept,
een scheppend
met dit versch-
werkelijkheid, e-
scheppen kan i-
dichting. Feiteli-
ook de bron v-
Een kunst, die i-
in de nabootsin
boven de natuur
grijpt uit dat i-
eest met Christu
zelf bedient zich
dit vermogen des
baring geeft doo
verrukingen van
rein der verdicht
heid en buiten
dichte maar no-
maken van iets
veeler zijn tege-
heid doe uitkome
dan het werkelijk
uit, terwijl de le-
in de plaats van
Doch al moet
in dien zin als e-
mag niet voorb-
gave der verdich-
waarvan de zor-
leugen te stoffe
vinden. Bestond
ting niet, zoo zo
het leven zijn ge